

РІА ТЭЭЭ

ОРГАНА КМ ПК ЭРМОНІСТАНЕ
„НЭВ ІАУДНІ“ ОРЧУС 4 КН ЧАЭСНП
„РІА ТАЗА“ ОРГАН ЦК КП АРМЕНИИ

№ 70 (682) Ләл, 2 октябрэ сала 1955 Қимәт 20 капек

Рожа пешнә сала хвәнднейә ронайә партиәе

Дәһ дәстпәбу сала хвәнднейә ронайә партиәе, чагә тәғаминә Тәғфада Советнеда, бәс жи республика мада. Бә шабуножә мазин бә йазара коммунист, комсомол у йазартавдә республика мо тәғви үрәдәдә ронайә партиә бунә.

Партия Комунисте дә шәхәдәт хәйиә һоралда һәртүм сәркәр гәртәи у дәрәә әләм марксизм-ленинзмей һәмһри.

Партия Комунисте һәртүм шикә зәви дәйә у дәдә шәхәдәт сәйәһәтә республика у йәкәү қаләрәд әл бә әләм марксизм-ленинзмей. Бә иә йәкә жи тәғви әфрәднәдә система хвәнднейә йа ронайә партиәе.

Сала хвәнднейә ронайә партиәе қалднәдә гәлжә тәғшиқәдәтә партиәә республика у йәкәү қаләрәд дәйә сәр шәхәдәт пешнаваркәдә сала хвәнднейә ронайә партиәе, вәхәдәтә һәтнәә бәжәртнәе пропагандаст у бәс жи вәхәдәтә тәғшиқәдәтә партиәе комплектьорнәә к'ом у вәт'әбәд сәйәстнәе, әвнәя ф'орм у вәт'әбәд сәйәстнәе рәһәт коммуниста, едә йә хәхәжә сәр хәә һиләбәдә.

Сала хвәнднейә ронайә партиәеә пар рәддә дәбуно тәғшиқәртнәе у малакәрнәе комитәдә Сталнине, Молотове, йә бажәре Брежнев, Лепанкове у комитәдә Ахтар, Губанов, Мовселев у комитәдә Маргуне у комитәдә. Әвнәә вәхәдәтә бәжәртнәә пропагандаст бәш, к'әшһәрйәбуно дәдә хвәнднейә, гәдһарнәә вәхәдәтә ләбдә бәхофәрнәә бә програма у сәғбәвә, жи әләм комитәнәе партиәе у тәғшиқәдәтә партиәе дәрә һәтнәә бәжәртнәе у бәс жи дәрәсәд пропагандастә дәрәбә бунә бә сәғбәвә, бәсә пропагандастә һәтнәә тәғшиқәртнәе семинар, консултәтә у һәтнәә хвәнднейә реферат, дақдәтә у дәрбазкәрнәә қәсә. Ван комитәра у комитәнәә сала хвәнднейә ронайә партиәейә исәлнә жи рәддә дәвә тәғшиқәртнәе.

Гәртәе бә гәртнәә, ван дәстнәәнәә ра жи тәғви һәвә хвәнднейә ронайә партиәдә кемәс жи һөнә. Әвә, қәсәтә, һөнә тәғшиқәдәтә партиәәә әғләннәә вәхәтә комплектьорнәә к'ом у мәктәбәд сәйәстнәе йә-вәхәдәтә вәхәстнәе у һәтнәә рәһәт коммуниста, әвә йәзбәтнәә шәдәтә дәлә, вәкә пар һәмә дәстпәбуна сала

хвәнднейәдә планәд әгәшә к'омә у вәт'әбәд сәйәстнәе һәтнәә тәғрәбәндә, лә әвә тәғрәбәндә бә к'омитәйә комитәнәәйә һәвә вәдкәдә кәдә һәтнәә йәһәлнәе.

Әвә, тәғшиқәртә партиәейә әғләннәә йә стәлнәә мәшһәбә Карпаршәвә дә һәтнәәйә Тәлнине, бәсә хвәнднейә ронайә партиәе бә һәр коммунисткәрнәә йәкәүлнәә һәртнәә, фәкәр у хвәнднейә ван йәсәл у йәкәүлнәә һәр һәвәтә ван һәсәл у йәкәүлнәә һинбунә йәне жи «к'омедә», пәк тәғвонә, вәкә комплектьорнәә әвә тәғрәкәрә бәсә һинбунә коммуниста.

Вә әһлнәә хвәтәжә һиндкә кәрнәә комитәдә Басаргчәрә, Севане, Тәлнине. Бә әрәре әбурәт комитәйә Басаргчәрәе гәтә 22 коммунист бәсә к'омедәдә сала хвәнднейә ронайә партиәейә тәғзә бәһүнә гәндә, лә әвнәә йәтә мәһә сәнтәбрә тәғрә тәһтә зәкәрйәбә. Әвә, 20 коммуниста тәғаминә гәндә Нериманнә йәтә 20-е сәнтәбрә һәтнәә пәк йәзбәтнәә бә к'ижән к'омедә йәне жи мәктәбәдә бәхүнә.

Ләзәм бә гәртнәә, вәкә һәвә пропагандаст йәзәннәә бә к'ижән к'омә, йәне жи к'ижән мәктәбәдә дәрәсә дәрбазкәрнәә. Мәсәлә пропагандастә тәғшиқәдәтә партиәейә һәтнәәйә Агәһестә йә һәтнәәйә Арташәһә һә. А. Һәрүт'әһүнәә йәтә 20-е сәнтәбрә йәзбәтнәә бә к'ижән к'омедә дәрәсә дәрбазкә. Йәзбәтәдә йә һәтнәәйә бәсә жи йә һәтнәәйә тәғшиқәртнәе.

Тәғшиқәдәтә партиәейә әғләннәә гәтнәә бә систематикә мәкәбәдә һинбунә комитәрнәә, вәкә контрола хвәдә хвәнднейә у к'омитәдә бәддә коммунист хвәхәжә һинбунә у әвә гәртәә һәртүм дәрәсә бәһиһнә, к'омежә бәддә пропагандастә бәсә бә сәғбәвәтнәә у фөрмәдә дәрбазкәрнәә дәрәә вәһәдәдә.

Кәрнәдә тәғшиқәдәтә партиәевә һәвә вәдкәдә кәдә бәһнәә йәһәлнәә к'емәһәсә рәсә пәһмәлә кә йә дәрбунә һәвә сала хвәнднейә ронайә партиәдә у мобилизәтнәә бәһнә йә-вәхәдәтә хвә бәсә сәғбәвәтнәә һинбунә комитә бә әләмә марксизм-ленинзәмә.

МАҚЛУТІЯ ВӘ СӘДРІЯ СОВЕТА БУЛГАНИННӘР ТРСС

Маҷул Н. А. Булганиннәр

Маҷул Сәдрә Советә Министрә, Бә рәһәднәәйә мәзән йәзбәтнәә стәһднәә тәғләғмәә Үәйә 25-е сәнтәбрә, жи к'ижәне әз бә рәзбунәә йә һәсәлнәә, вәкә Сәдритийә Советә Тәғрәбәндә ТРСС тәғшиқәртнәә Фәдәлнәәсәвә дәрнәдә сәкәрнәә һәр дәрбазкәрнәә дипломатикә ортә Тәғфада Совете у Республика Германияә Федерәл. Әз бәсә жи бәжәртнәә, вәкә сәкәрнәә һәр дәрбазкәрнәә дипломатикә бә қәдбәкә бәсә к'әрәә шымәәтәд советнә у

Кремә, Москва германнә у шәхәдә әдәлнәә йәғмәт'өрнә.

Мәһ дихвәст гәһән әғләннәә, вәкә сәкәрнәә һәр дәрбазкәрнәәдә дипломатикә бә қәдбәкә бәсә нордмәкәрнәә һәр дәрбазкәрнәәдә ортә һәрлә вәләтәд мәлә у сәкәрнәә проблемәд сәкәһнәә пәһнәә вәһ.

Маҷул Сәдрә Советә Министрә, қәдбәкә қәдрәғәртнәә мәһә бәһнәә бәрбә Үә.

Дә-р Корнәд АДЕНАУЕР Федерәл Кансләрә Республика Германияә Федерәл.

Йәкә октябрә т'әғмәм бу шәш сәлийә республика чиннейә шымәәтнәе.

БҮРӘ ХВӨШӨР РЕСПУБЛИКА ЧИННЕЙӘ ШЫМӘӘТНӘЕ. БҮРӘ ХВӨШӨР ШЫМӘӘТ ЧИННЕЙӘ МЭЗЭН У ПАРТИА ВЕШӨ КОМУНИСТНӘЕ.

БҮРӘ БҮЖИ У ҺЕ МӨК'ӨМБӘ ПЭЗМАТИНА ҺӘРТНӘЕ ЙА ШЫМӘӘТӘД Т'ӘФЛАДА СОВЕТЕ У РЕСПУБЛИКА ЧИННЕЙӘ ШЫМӘӘТНӘЕ.

СӘДРӘ РЕСПУБЛИКА ЧИНСТАНЕЙӨ ШЫМӘӘТНӘЕ

әвәлә Мао Т'сәе-дунр'а

СӘДРӘ КОМИТЕА ҺӘРТНӘЕ ЙА ШЫВӘТӘ ВОКІЛЕД ШЫМӘӘТНӘЕ ҺӨМЧИННӘЕ

әвәлә Лиу Шао-т сунр'а

ПРЕМИЕРЕ ШЕВРА ДӘВЛӘТНӘЕ У МИНИСТРЕ ШОХЛӘД ДӨР РЕСПУБЛИКА ЧИНСТАНЕЙӨ ШЫМӘӘТНӘЕ

әвәлә Чжәу Эн-ләйр'а

Әм Үәрә дәһиннә, һәвәләд әһнә, у бә сәри шә шымәәт чиннейә бәрнәт'әрә бәмбәржәндәд әләннә гәрдәш шәһ сәлийә Республика Чиннейә Шымәәт'әрә.

Һәвә шәһ сәл дәрбазбундә әкә рәжә тәғдәбуна Республика Чиннейә Шымәәтнәе, шымәәтә чиннә гәһнәшнәйә дәстнәһнәд бәрнәт'әрә әлә пәшдәуәһнәә һәүмә шәхәт мәлә һәвә шымәәтә у културә вәһүнә хвә у бә сәғбәвәтнәә дәрәднәә чәкәрнәә социализмә.

Республика Чиннейә Шымәәтнәе қәдвәтәжә гәлжә мазнәә йә мәһтәмбунә әдәлнәә пәзматынә ортә шымәәтәдә у вәғрәндәлнәә шәһ әләмә ләст дә шәхәдә сәғбәвәднәә шәрәдә Корее, вәсәкнәднәә әдәлнәә йә һәнд Чиннә, хвәйрәкәрнәә әдәлнәә йә Ронһәтә Дур, пәшдәуәһнәә һәр дәрбазкәрнәә пәзматынә ортә вә.

Сәдрә Сәдритийә Советә Тәғрәбәндә ТРСС К. ВОРОШИЛОВ. Сәдрә Советә Министрә Тәғфада РСС Н. БУЛГАНИН. Дәвсәртнәә Сәдрә Советә Министрә у Министрә шәхләд дәр Тәғфада РСС В. МОЛОВОТ.

Ль Сәдритийә Советә Тәғрәбәндә ТРСС

Сәдритийә Советә Тәғрәбәндә ТРСС ләһнәри йәвчәкәрнәә Президентнә у йәкәһмәтә Республика Германияә Демократикә йә 27-нә йәһдә сала исәлнә у йәвчәкәрнәә йәкәһмәтә Республика Германияә Федерәл дәрнәә жи вәдә зүтәр дәрбазкәрнәә у вәғрәндәлнәә шә вәғрәһән бәжәртнәә германнә, едә кә шәкәрнәә дәрнәһнәә һәвә шәрә һәкәрнәәдә кә вәзә кәрнәә мәрбәдә һә һыһәдәдә Тәғфада Советнә.

Пәһ вәғрәндәлнәә әһлнәә пәһнәд әскәрнәә германнә йә Германияә территория Тәғфада Советнәдә йәтә 1-сәнтәбрә сала 1955-ә һәмән 9.626 пәһнәд әскәрнә у дәрбазкәрнәә һәтнәә бәрә, едә кә әләмә сулдә советнәдә һәтнәә йәкәһмәтә бәсә һәкәрнәәдә кә вәзә кәрнәә. Бә йәсәкәрнәә, вәкә жи вәдә хыһәдәшә шәр дәрбазкәрнәә 10 сала зәһәр у йәһәкәрнәә шәр, едә кә һәтнәә йәкәһмәртнәә бәсә һәкәрнәәдә рәддә хвә, иди

кәһшәднәә йәкәжә әгәшә йә вәдә дәрбазкәрнәә, Сәдритийә Советә Тәғрәбәндә ТРСС әррәкәр:

1. Үәдә зүтәр азбәкнә жи ыр һәдә шәхә к'әһдәднә 8.877 бәжәртнә германнә у бә йәһшәвә шәһ вәһә жиннәә вәғрәндәлнәә вәғрәндә Республика Германияә Демократикә у Республика Германияә Федерәл.

2. 749 бәжәртнәд гәртнә, чагә һәкәрнәә шәр бә йәһшәвә шәһ вәһә жиннәә бәһнәә бә хәтнәәйә Республика Германияә Федерәл, бә йәсәл йәһәлнәә йә йәкә, вәкә Сәдритийә Советә Тәғрәбәндә ТРСС советнә һәдәдә зүтәр азбәкә ван һәфәсдә бирәннә жи шәхәк'әһшәднәә ыр һәдә, чәкнәә ванә һәкәрнәәдә дәрнә кәрнәә мәрбәднәә шымәәтә советнә.

Ль СОВЕТА МИНИСТРӘД ТРСС

Грәдән вә йәкәрә, жи Қәһнәә Советә Дәвләтнәә дәрнәә вәсәкнәәднәә Австрия йәһдәдәтнә у демократикә у гәрәднәә хыһәдәһнә дәркәтнәә әскәрә советнә жи Австрия Советә Министрә ТРСС әррәкәр жи 1 октябрә сала 1955-ә бәһнә йәһдәдә қәдбәкә Комиссар ТРСС Тәғрәбәндәд йә Австрия.

Вахтанг Ананйан

(Гъредай 50-салдыа буйна шыр'а)

Томам бу пецисалия жы дийа хъубуйна ивысар'е советен бър ч'а Вахтанг Ананйан.

Вахтанг жы дийа хъубуй мала гондиде багызгазда, гонде Шамахае, не, к'яназ де пай'иша Заагакейе хари бедарда ши буйу.

Вахтанг ридз забу амыр у жиниша гондиде, ройге хъан, насина хъа ридз дла амыр неш'ирвана. Эв т'эв, ч'э эви амыр хъан ридз'гидеа дитыбо, ридз соре видз рунышт.

Паши сабунафай-дильмар'атива Советие ль Эрманистане Вахтанг к'это шерте комсомолте у гомфр'е сар хъа ш'акты. Сала 1923 Вахтанг бу мыдаларде гондиде ие газете республикае «Мув'каз», де паши эв бу редакторе те газете. У нама ве газетде боре амыр мықалде ши хатыно ишыркыне. Хатыно ишыркыне бса жи сархатн у очеркед ши.

Кыгеба Вахтанг Ананйана э'ман «Хатада агырда» роман дит сала 1931. Чава бе ве кыгеба хъова у бса жи ивысарде хъойе бореи диде ва хато ашыркыне, жокши Вахтанг дьк'эве нава литература арманиа чыва ивысар'аткы борьб'э'эши зане. В. Ананйан бе ивысарде хъойе а'маныва бу йзыркыне хъондавана. Ивысарде В. Ананйан дхуны арб'э, шалыва у мурде мазы. Эв жи бса сар те трагедияе, сар к'яназе бу хон. Туманйан. Эв ливысво бе змане шымаг'те у ридзада ши амырда, к'яназ эв ридз зане.

Паши роман дитына кыгеба а'ман, пай'иша дорк'этын чанд бораок аманйан. Салед шор'е Вот'енсиде Маладыа мыдаларде асаркере Ананйан газетда ишыркынар галж сархатн у очерке дордара шор'е ордыла майа мерхас у шымаг'та советие мықабиле зогичиде фашистие.

Паши ишт Ананйан хъа мыдаларде сархатн се бораок дордара амыр неш'ирванада ивыси.

Ананйан бс мадрифотого мазы у бс зманакы Исеса бс зманакы галж ивысини галж сархатн у новелде жы амыр зар'а, чыва «Зар'отия ч'ида», «Стюна» хенши ван ивысарде, бс жи ивысини бса жи «Морис гонде ма'э боре» у ед мани. Де И'асанкыре чыва пендачуйнада ивысар'аткы мазы иш, жокши зман бораок, жокши ши бе змане уриси хатыно г'оршыжыкыне, Ивысарде В. Ананйан «ль к'янаре гонде Севане» те И'асанкыре дестарына арманиада, де бса жи а'маныйа литература советией ар'манда.

Ивысар'аткы Вахтанг Ананйан ивысини бса жи галж а'франдиде дордара амыр неш'ирвана зман ч'ида.

Нала салек а'ман «Вестан Ананйан» хори ша у пендачуйнаде, шыйа п'ирьча алие а'франдиде литература г'тэзала.

Вахтанг Ананйан чыва эвладде шымаг'те, партине у й'бк'отией и'манда прохота хъа нахевиниша бона ар'манда бс бс биджыкына у пендачуйнаде литература майа советие.

В. Ананйан хатыно роуваркыне бе ардак «Ишана й'бк'отие» у чар мелала.

Эм ивысар'аткы хвор'а дхъэвине а'франдиде дла п'ир берадэ-г'тэзала.

Т. Мурадов

Колхоза гонде Гаташеней «Ленинйан уг'и» ль на'и'иша Нюктемберене Шекьеркына 396 лектар а'мане памбон п'р. Шыкыда—памбобораварыа пеше бригаата 7-а Зайг'уна Тосы роке 10—150 килограм памбоб боравыкы.

ДАСТЕПУ БОР'ЭВК'ИНА ПЭМБО

К. Мкртчян рожке боравыкы Нор марькыс 90—120 килограм памба. Памбобораварыа Агшегате к'этын нава длаа социалисте колхоза Мргаставера у соа дане жы лектаре бестини 30 центнер памбоб у хъанте дла боравыкы памбоб хъыздыкы воджана кында. Д. Еремиан.

БОР'ЭВК'ИНА ЭК'ЭНЕ ПЭМБОИ П'Р

Исаа колхозде на'и'иша Ведицево к'это дичини, г'паландыо ак'эне памбоб п'р. Нына бс г'омфр'э п'амбоб боравыкы. Памбоборавары ридз хатыно ишыркыне ль колхозде гондиде Агште, Ашаре, Горагане, Егик'э, Нор Камб'э. Памбобораварде колхоза Горагане нама рокед пешыда эвде д'эмане плана боравыкы памбоб. Колхозда гыпк бе псын хобордыкы арыла памбобешоркыред пеше С. Ураросиане, Д. Ходо, Ж. Автегисе у О. Мирзоягане. Бе сыйа хъаване.

АБОВИАН ЧАВА ПЕДАГОГ

накшина у шор'к'эне дьбо бона беглыжэ нега хъа. 1837-е сале эв дьк'эва мкэст'эбдэ к'э Тифлисе бе ф'ишка дорсарде. Ведаре эв бе й'бк'эса мазы дьст бе г'орбийитыну у инык'эна шарты дьбо. Ле ф'ишка чынуе мкэст'эб у контрола жорда мекдал наддане шыйа жокши эв аса шохб'эдыкы у бьдэ хъанте принисека эв шибуиша дордара хъонды у г'орбийиткырыне. Ламе жи хенжэ мкэст'эба к'э эв теда дхъэвти, мала хъвада т'эшк'идэ мкэст'эб-пансионса арзи, к'э дор г'орбийити у хъонды дьстанды 25—30 шартыра. Эви т'эманыйа аманжэ хъа иш'э'эши хъагата педагогы кырыу у т'эо тынши кыкырыу эв б'отратиде жи хъовате. Намажэ хъвада Абовйан дывысво: «Сор руе дыване г'э тыт мыр'а т'эиш падак» й'г'эвсар'аткы чыва хъавата педагогыкы. Бона й'нбуна шартыра Абовйан ишыркына кыгеба дорсар. Ле шевра педагогыкыа гимназия Тифлисе ф'ишаре дордэ хъа кыгеба кер васа. Сала 1843-а Абовйан аза дьжын жэ мкэст'эба Тифлисе у длышин

чыкы дыве; ль мкэст'эба Ереване чыва инспектор. Ль ведаре Абовйан дшыр'иша дорсарде инык'эвди у бе кер доржэ жы мкэст'эба, де дивысво марьма хъа.

Ереванеда башур готи галжи дьжэв'э ор'га Абовйан у й'бк'омларде ши у бе же ивысине эввана дхъэвэст бе шур'жэ Абовйан ор'г'э бьды й'маняне.

1848-е сале 2-е апреле сыве шаб'эре Абовйан дордэ'эв жы маде у киди ванар'э.

Абовйан нав а'франдыну у гондиде хъвада дла т'эманыйа системэка педагогыкы, к'э дорте неш'иджыкы дыве бшарькы т'эманыйа проред ишыркыне у г'орбийиткырыне й'нбуни. Абовйан дьгот, жокши бона роуваркына мылот лазык боре а'мане марьвэ хъонды у роувардир.

Абовйан ф'от но дхъэвэст бьды эв дорсарде, ед к'э хъондына чыва бс системэ г'эбиди. Эви парк'э дани, бс к'э шедла бинжи дорсарде зане бс к'э шедла бинжи ройге зар'а. Дорсаре ши шур'э'иша Каралет Ванайан, дордара к'янажида Ананйан ивысини ль романа «Гарина Тигран». Абовйан дхъэвэст, жокши мкэст'эба

ажын й'ому заред 7—14 салыр'а у хъондыне бьжы борщиди у дайын сар ве контрола довлете.

Ройдаларе мазы зман й'г'эса дьк'эв мекшэ'эва, й'нбуни бона ишыр'э дьдана шымаг'те. Эви ишыр'э звыи дьдана г'орбийити зар'а мала бе десте у б'ава, зар'э готи б'эчкунед инши дойдэ ортуна бс, дьст бинжи хайсате моральнее бьлды.

Абовйан веда давит инык'эна социалисте у шедла дьк'эвшана лязьматива инык'эна реали, реали. Ведаре г'орбийиткырына зар'а Абовйан нав хъанте шедла дане растоты, й'манлы, руйорши, хойсте морталыни бьлды. Бе фык'ра Абовйан г'эне бс ныш зар'а инык'эны шьк'эв т'эиш лазык зар'э бе десте г'орбийити бьрдынча он ч'э к'э инбуни. Абовйан марьвэ кыпша к'э Эрманистане шедла чындад й'рса г'орбийиткырына хъовате.

Фольклыйна Абовйан чыва педагогыкы эв, жокши эви бе шаракэве веда давит практика к'эбине мкэст'эбала.

Система педагогыкыа к'э Абовйан шедла к'эвшандыа й'ота нына жи те фимокырыне чыва йа пеш у прогресиве.

Э'гитэ Ходо

